

İlkokulda Çalışan Branş Öğretmenlerinin Öğretim Süreçlerine İlişkin Görüşleri¹

Dilek KIRNIK²

Öz

Okuma yazma, sayma gibi en temel beceri ve kavramların öğretildiği, tüm eğitim hayatında kullanılacak bilgi ve becerilerin kazandırıldığı ilkokullarda sınıf öğretmenleri ile birlikte branş öğretmenleri de çalışmaktadır. Bu çalışmanın amacı ilkokullarda çalışan branş öğretmenlerinin ilkokullardaki öğretim süreçlerine ilişkin olumlu ve olumsuz görüşlerini tespit etmektir. Nitel araştırma yaklaşımına göre kurgulanmış araştırmada durum çalışması yöntemi kullanılmıştır. Elde edilen veriler betimsel ve içerik analizi ile yorumlanmıştır. 2020 yılı Ocak ayında yapılan araştırmaya 9 branş öğretmeni katılmıştır. Branş öğretmenleri ilkokuldaki öğretim süreçlerine ilişkin; ilkokullarda öğretme sürecinin eğlenceli olduğunu, ilkokul öğrencilerin öğrenme motivasyonlarının yüksek olduğunu, velilerin ilgili olduğunu ifade etmişlerdir. Öğretmenler ilkokuldaki öğretim sürecini; öğrencilerin öğrenme seviyelerine uygun içeriklerin hazırlanamaması, sınıf yönetiminin zor olması, ders süresinin az olması açılarından zorlayıcı bulmaktadırlar. Branş öğretmenleri ilkokullarda; öğrencilerin davranış özellikleri, öğretim süreci, öğretmen veli iletişimi konularında olumlu deneyimleri olduğunu ifade ederken öğrencilere seviyelerine uygun içerik sunma, yazma odaklı çalışmaların verimsiz olması ve sınıf yönetimi alanlarında olumsuz deneyimleri olduğunu belirtmişlerdir. Branş öğretmenlerinin sınıf öğretmenleri ile işbirliğinde öğretim sürecini planlamaları önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: İlkokul, branş öğretmenleri, öğretme süreci.

Views of Branch Teachers Working in Primary Schools on Teaching Processes¹

Abstract

In primary schools, where the most basic skills and concepts such as reading, writing and counting are taught and the knowledge and skills that will be used in the whole education life are gained, branch teachers also work together with class teachers. The aim of this study is to determine the positive and negative opinions of branch teachers working in primary schools about the teaching processes in primary schools. The case study method was used in the research, which was designed according to the qualitative research approach. The data obtained were interpreted with descriptive and content analysis. 9 branch teachers participated in the research conducted in January 2020. Branch teachers related to the teaching processes in primary school; They stated that the teaching process in primary schools is fun, primary school students have a high motivation to learn, and parents are interested. Teachers; the teaching process in primary school; They find it challenging in terms of not being able to prepare content suitable for students' learning levels, difficulty in classroom management, and short course duration. Branch teachers in primary schools; While they stated that they had positive experiences in students' behavioral characteristics, teaching process, teacher-parent communication, they stated that they had negative experiences in the fields of presenting students with content suitable for their level, inefficient writing-oriented studies, and classroom management. It is recommended that branch teachers plan the teaching process in cooperation with classroom teachers.

Keywords: Primary school, branch teachers, teaching process.

¹ Bu çalışma IEXCEL 2021'de sözlü bildiri olarak sunulmuştur.

² Sorumlu yazar: Dr., Malatya Millî Eğitim Müdürlüğü, Malatya/Türkiye, dlkkrnk@gmail.com ORCID: orcid.org/0000-0002-7261-7259

Makale Geçmişi	Geliş: 06.12.2021	Kabul:26.12.2021	Yayın:30.12.2021
Makale Türü	Araştırma Makalesi		
Önerilen Atf	Kırnık, D. (2021). İlkokulda çalışan branş öğretmenlerin öğretim süreçlerine ilişkin görüşleri. <i>Uluslararası Eğitimde Mükemmellik Arayışı Dergisi (UEMAD)</i> , 1 (1), 1-8.		

Giriş

İlkokullar, öğrencilerin öğrenmeye ve hayatı tanımaya başladığı kurumlardır. Okuma- yazma, sayma gibi en temel beceri ve kavramların öğretildiği, tüm eğitim hayatında kullanılacak bilgi ve becerilerin kazandırıldığı bu kurumlarda sınıf öğretmenleri çalışmaktadır. Sınıf öğretmenleri, ilkokul programında yer alan kazanımları öğrencilere kazandıran, öğrencilerin ruhsal ve kişilik gelişimine yardım eden rehber kişilerdir (Tok ve Bozkurt, 2010; Turan vd., 2014; Senemoğlu, 2008).

Okul öncesi eğitimin zorunlu olmadığı ülkemizde ilkokula başlayan çoğu öğrencilerin ilk tanıştıkları öğretmen, sınıf öğretmenleridir. Somut işlemler döneminde olan bu yaş öğrencilerin eğitime yönelik tutumlarını olumlu hale getirmek için öğretmenler olumlu sınıf ortamı oluşturmalarıdır. Öğrencilerde davranış değişikliği meydana getirmek için öğretmenlerin neyi nasıl öğreteceğini planlaması ve uygulamasını kapsayan öğretim sürecinde, öğretmenlerin meslek bilgisi, alan bilgisi ve genel kültür bilgisi önemlidir (Lunenberg, 2002; Sönmez, 2003; Sünbül, 2001). İlkokullarda yürütülen öğretim süreçlerinde öğrencilerin öğrenme özellikleri düşünüldüğünde öğrencilerin derse katılımını sağlamak, öğrencileri motive ederek öğrenmelerini kolaylaştırmak öğretmenlerin yeterliliğiyle ilgilidir. Öğretim sürecinde öğretmenlerin rolleri önemlidir (Tschannen-Moran ve Woolfolk Hoy, 2001). Senemoğlu'na (2004) göre öğretmenler öğrencilerin gelişim özelliklerini tespit etmeli, öğrencilerin ihtiyaçlarını saptayabilmeli, öğrenme öğretme ortamını düzenleyebilmeli, ölçme ve değerlendirme faaliyetlerini gerçekleştirebilmelidir. Bu kurumlardaki öğretmenler öğrencilerle iyi iletişim kurmalı, farklı gelişim dönemlerinde yer alan öğrencilerin eğitimi için deneyimli, sabırlı ve güler yüzlü olmalı, bilgi ve iletişim teknolojilerini kullanabilmeli, üst düzey düşünme becerilerine sahip olmalıdır (Alkan, 1998; Demirel, 2006; Ekşi, 2006; Senemoğlu, 2004).

İlkokullarda öğrencilere okuma- yazma, temel okul kuralları ve sosyal ilkeler öğretildikten sonra üst sınıflarda öğrencilerin ihtiyaç duyduğu alanlarda farklı branş öğretmenleri derslere girmektedirler. İlkokullarda farklı branşlardan öğretmenlerin (İngilizce, Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi, Rehberlik) derse girmesi öğrencilerin gelişimleri üzerine zenginleştirilmiş bir ortam oluşturması ve öğrencilere farklı öğrenme ortamları sunması açılarından önemlidir. Çoğunlukla ortaokul düzeyindeki öğrencilere yönelik öğretim süreçlerini planlayan branş öğretmenlerinin ilkokul düzeyindeki öğrencilerle yürüttükleri öğretim sürecine ilişkin görüşleri önemli görülmüştür. Bu çalışmanın amacı ilkokullarda çalışan branş öğretmenlerinin ilkokullardaki öğretim süreçlerine ilişkin olumlu ve olumsuz görüşlerini tespit etmektir.

Yöntem

Çalışma nitel araştırma yaklaşımına göre kurgulanmış, durum çalışması yöntemi kullanılmıştır. Büyüköztürk'e (2015) göre bir durum hakkında detaylı betimlemeler yapmak ve o durumu var olduğu şekliyle anlamak olarak tanımlanan durum çalışması, bulgularını genelleme amacı taşımamaktadır. Yıldırım ve Şimşek'e (2013) göre bir duruma yönelik etmenler bütüncül bir yaklaşımla araştırılır ve ilgili durumun etkileri üzerine odaklanılır.

Çalışma Grubu

2020 yılı Ocak ayında yapılan araştırmaya 9 branş öğretmeni katılmıştır. Çalışma grubu ölçüt örneklemesine göre belirlenmiştir Bu kapsamda "ilkokulda çalışmak, branş öğretmeni olmak ve çalışmaya katılmaya gönüllü olmak" gibi ölçütler belirlenmiştir. Araştırmanın çalışma grubu Tablo 1'de verilmiştir.

Tablo 1
Çalışma Grubu

Katılımcılar	Cinsiyet	Mesleki Yıl	Branşı
K1	E	13	Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi
K2	E	7	İngilizce
K3	K	9	Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi
K4	K	11	Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi
K5	E	16	İngilizce
K6	K	10	İngilizce
K7	K	9	İngilizce
K8	K	14	Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi
K9	K	15	İngilizce

Tablo 1'e göre çalışmaya 3 erkek 6 kadın olmak üzere 9 kişi katılmıştır. Öğretmenlerin mesleki deneyimleri 7 ile 16 yıl arasında değişmektedir. Öğretmenlerin 4'ü Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi ve 5'i İngilizce öğretmenliği branşlarındandır.

Veri Toplama Aracı

Çalışma kapsamında araştırmacı tarafından oluşturulan yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Öncelikle araştırma amacı kapsamında literatür taraması yapılmış benzer çalışmalar incelenmiştir. Araştırma amacına uygun hazırlanan sorular uzman görüşüne sunulmuş ve gerekli düzeltmeler yapılmıştır. Formda 3'ü demografik veri, 4'ü açık uçlu soru olmak üzere toplam 7 soru bulunmaktadır. Bu sorular şunlardır:

1. Branşınız gereği ilkokullarda yürüttüğünüz dersleri göz önüne alarak öğretim süreçlerine ilişkin olumlu gördüğünüz durum/olay/uygulama ya da olgulara ilişkin görüşleriniz nelerdir?
2. Branşınız gereği ilkokullarda yürüttüğünüz dersleri göz önüne alarak öğretim süreçlerine ilişkin olumsuz gördüğünüz durum/olay/uygulama ya da olgulara ilişkin görüşleriniz nelerdir?
3. İlkokullarda yürüttüğünüz derslere ilişkin unutamadığınız bir anınız var mı?
4. İlkokullarda yürüttüğünüz derslerin niteliğinin artırılmasına ilişkin önerileriniz nelerdir?

Verilerin Analizi

Araştırma verilerinin analizinde betimsel ve içerik analizi teknikleri kullanılmıştır. Öğretmenlerle yapılan görüşmeler ortalama 25-35 dakika arasında değişmektedir. Görüşme boyunca elde edilen veriler sesli kayıt aracılığıyla katılımcıların izni alınarak kayıt edilmiştir. Görüşme verileri online sisteme aktarılmıştır. Sorular temel alınarak öğretmen görüşlerinden kodlar ve kodlardan da temalar belirlenmiştir. Elde edilen tema ve kodlar farklı iki uzman tarafından incelenerek gerekli düzeltmeler yapılmıştır. Belirlenen tema ve kodlar tablo halinde sunulmuştur. Araştırmacı bu süreçte literatür taramış, görüşme formunu oluşturmuş, yarı yapılandırılmış sorulardan oluşan görüşme formunu kullanarak katılımcılarla görüşme yapmış ve araştırma sürecini raporlamıştır.

Geçerlik ve Güvenirlik

Araştırma kapsamında güvenilirliği ve geçerliliği sağlamak bir dizi önlemler alınmıştır. Araştırmanın güvenilirliğini sağlamak için öncelikle araştırmacı rolü çalışma kapsamında açıklanmıştır. Araştırmacı, çalışma grubunun araştırma ile ilgili tüm özelliklerini açık bir şekilde belirtmiştir. Araştırma kapsamında literatür incelemesi yapılarak kavramsal çerçeve ve varsayımlar tanımlanmıştır. Ayrıca toplanan veriler öncelikli olarak betimsel yaklaşım da doğrudan sunulmuş daha sonra kodlar oluşturulmuştur. Görüşme ve dokümanlar yolu ile elde edilen verilere herhangi bir yorum katılmadan sunulmuştur. Bulgulara ilişkin katılımcıların ifadeleri doğrudan verilerek bulgular güçlendirilmiştir. Katılımcıların görüşleri doğrudan verilmiştir. Araştırmacı birden fazla katılımcıyı araştırmaya dahil ederek farklı görüşlerin ortaya çıkmasını sağlamıştır. Araştırma sürecinde birden fazla uzmandan destek alınarak sonuçların güvenilirliği artırılmıştır. Ayrıca elde edilen sonuçlara ilişkin çalışma grubundan teyit alınmıştır.

Bulgular

Araştırmanın amaçları doğrultusunda, branş öğretmenlerinin ilkokullarda yürüttükleri derslere yönelik olumlu, olumsuz görüşleri ve önerilerine ilişkin elde edilen bulgular tablolar halinde sunulmuştur. Branş öğretmenlerinin ilkokullarda yürüttükleri derslere ilişkin olumlu görüşleri Tablo 2’de yer almaktadır.

Tablo 2

Branş Öğretmenlerinin İlkokullarda Yürüttükleri Derslerdeki Öğretim Süreçlerine İlişkin Olumlu Görüşleri

Olumlu görüşler	f
Sürecin eğlenceli olması	6
İlkokul velilerinin ilgili olması	6
Konuların kolay olması	5
Öğrencilerin öğrenme motivasyonlarının yüksek olması	5
Kazanımların az sayıda olması	4
Farklı öğrenci profillerinin tanınması	3
Olumsuz öğrenci davranışlarının görülmemesi	3
Alternatif öğrenme yaklaşımlarının araştırılması/kullanılması	2
Öğretmenleri daha yaratıcı çalışmalar hazırlamaya yönlendirmesi	2
Öğrencilerin ilk defa karşılaştığı derse yönelik olumlu tutumlar göstermeleri	2

Tablo 2’ye göre branş öğretmenleri; sürecin eğlenceli olması (f=6) , ilkokul velilerinin ilgili olması (f=6), konuların kolay olması (f=5), öğrencilerin öğrenme motivasyonlarının yüksek olması (f=5), kazanımların az sayıda olması (f=4), farklı öğrenci profillerinin tanınması (f=3) ve olumsuz öğrenci davranışlarının görülmemesi (f=3) açılarından olumlu görüşler belirtmişlerdir. Branş öğretmenleri çoğunlukla sürecin eğlenceli olmasını ve velilerin ilgili olmasını vurgulamışlardır. Bu bulguya ilişkin öğretmen görüşleri şöyledir:

K4: *İlkokula dersi olduğunda kendimi mutlu hissediyorum. Bir kere ders boyunca çok eğlenceli zaman geçiriyoruz. Bu yaş grubuyla daha önce hiç çalışmamıştım. Bu anlamda farklı öğrenciler tanımak mesleki gelişim açısından kıymetli görüyorum.*

K7: *... Yabancı dil eğitimi konusunda ne önersem hemen veliler destek oluyor. Veli destekli derslerime katılıyorlar. Evde yapılacak çalışmalarda kendi çocuklarına yardım ediyorlar. ...*

Tablo 3’te branş öğretmenlerinin ilkokullarda yürüttükleri derslere ilişkin olumsuz görüşleri yer almaktadır.

Tablo 3

Branş Öğretmenlerinin İlkokullarda Yürüttükleri Derslerdeki Öğretim Süreçlerine İlişkin Olumsuz Görüşleri

Olumsuz görüşler	f
Öğrencilerin öğrenme seviyelerine uygun içeriklerin hazırlanamaması	7
Sınıf yönetiminin zor olması	6
Ders süresinin az olması	5
Öğrencilerin öğrenme sürecinde sıklıkla onay beklemesi	5
Öğrencilerin kendini ifade etmesinin yetersiz olması	5
Yazma odaklı çalışmaların verimsiz olması	4
Sınıf öğretmenlerinin istişareye kapalı olması	3
Konuyu öğretememe kaygısının sıklıkla yaşanması	3
Kullanılan materyallerin işlevsel olmaması	3
Öğrencilerin içerikleri sürekli unutması	3
Özel eğitim öğrencileri ile iletişimin zor olması	3
İlkokul öğrencilerine yönelik öğretim tasarımının fazladan çaba istemesi	3
Sözel odaklı derslerin öğrenilmesinin zor olması	2
Ödev sürecinin yeterli nitelikte olmaması	2

Tablo 3 incelendiğinde öğretmenlerin; öğrencilerin öğrenme seviyelerine uygun içeriklerin hazırlanamaması (f=7), sınıf yönetiminin zor olması (f=6), ders süresinin az olması (f=5), öğrencilerin öğrenme sürecinde sıklıkla onay beklemesi (f=5), öğrencilerin kendini ifade etmesinin yetersiz olması (f=5), ve yazma odaklı çalışmaların verimsiz olması (f=4) açılarından olumsuz görüş bildirmişlerdir. Bu bulguya ilişkin öğretmen görüşleri şöyledir:

K1: *Öğrencilerin öğrenmesine yönelik içerik hazırlamada zorlanıyorum. Ben normalde branşım gereği anlatım yöntemini kullanırım. Ama bu yaştaki öğrenciler dinlemekten çabuk sıkılıyolar.*
K5: *Çocuklar yabancı kelimeleri çabuk öğreniyorlar ama ertesi hafta geldiklerinde sanki hiç öğrenmemişler gibi davranıyorlar. Çabuk unutuyorlar. Sürekli yapılan etkinlikleri bana getirip “öğretmenim olmuş mu?” diye soruyorlar. Bu bazen sıkıcı olabiliyor.*

Tablo 4’te branş öğretmenlerinin ilkokullarda yürüttükleri derslere ilişkin önerileri yer almaktadır.

Tablo 4

Branş Öğretmenlerinin İlkokullarda Yürüttükleri Derslerdeki Öğretim Süreçlerine İlişkin Önerileri

Öneriler	f
Sınıf öğretmenleri ile branş öğretmenlerinin işbirliğinde derslerin birlikte kurgulanması	4
İlkokulda farklı disiplinler arası çalışmalar yaparak öğrencilerin çok boyutlu öğrenmelerinin desteklenmesi	3
İlkokullarda öğrencilerin ilgi seviyelerine uygun olarak seçimli beceri dersi uygulamalarının yapılması	2

Tablo 4’e göre öğretmenler; sınıf öğretmenleri ile branş öğretmenleri işbirliğinde derslerin birlikte kurgulanması (f=4), ilkokulda farklı disiplinler arası çalışmalar yaparak öğrencilerin çok boyutlu öğrenmelerinin desteklenmesi (f=3) ve ilkokullarda öğrencilerin ilgi seviyelerine uygun olarak seçimli beceri dersi uygulamaları yapılmasına (f=2) ilişkin öneriler geliştirmişlerdir. Bu bulguya ilişkin öğretmen görüşü şöyledir:

K2: *Sınıf öğretmenleri hem öğrencilerin öğrenme özellikleri biliyor hem de o yaş grubuna yönelik öğretim faaliyetlerini etkili düzenliyor. Bu anlamda sınıf öğretmenleri ile branş öğretmenleri dersleri birlikte planlarsa daha verimli dersler işlenebilir.*

Tartışma, Sonuç ve Öneriler

Bu araştırmada ilkokullarda çalışan branş öğretmenlerinin ilkokullardaki öğretim süreçlerine ilişkin olumlu ve olumsuz görüşlerini tespit etmek amaçlanmıştır. Araştırma kapsamında elde edilen sonuçlar aşağıda verilmiştir. Branş öğretmenleri ilkokuldaki öğretim çalışmalarını; sürecin eğlenceli olması, ilkokul velilerinin ilgili olması, konuların kolay olması, öğrencilerin öğrenme motivasyonlarının yüksek olması, kazanımların az sayıda olması, farklı öğrenci profillerinin tanınması ve olumsuz öğrenci davranışlarının görülmemesi açılarından olumlu görmektedirler. Branş öğretmenleri yoğunlukla sürecin eğlenceli olmasını ve velilerin ilgili olmasını vurgulamışlardır. Çetin ve Çetin (2000) yaptığı araştırmada branş öğretmenlerinin öğrencilerin derse motivasyonunu artırma, öğrenme sürecinde zorlanan öğrencileri destekleme ve öğrenme sorunlarına karşı tedbir alma konusunu önemsedikleri görülmüştür. Alanda yapılan araştırmalarda (Akkoyulu ve Orhan, 2003; Aşkar ve Umay, 2001) öğretmenlerin daha önceki deneyimlerinin yeterlik ve öz yeterlik inancını etkilediği belirlenmiştir. Öğretmenlerin ilkokul öğrencileri ile öğretim sürecinde yaşadıkları olumlu deneyimlerin öğretmenlerin motivasyonlarını yükselttiği söylenebilir. Ayrıca lisans eğitimi sırasında Gelişim Öğrenme ile Özel Öğretim Yöntemleri gibi dersler aracılığıyla bireylerin birbirlerinden farklı oldukları ve bireysel farklılıkları önemsemeleri gerektiğini öğrenen öğretmenlerin, farklı öğrenci profillerinin tanınmaya istekli oldukları söylenebilir. Öğretmenler ilkokuldaki öğretim sürecini; öğrencilerin öğrenme seviyelerine uygun içeriklerin hazırlanamaması, sınıf yönetiminin zor olması, ders süresinin az olması, öğrencilerin öğrenme sürecinde sıklıkla onay beklemesi, öğrencilerin kendini ifade etmesinin yetersiz olması ve yazma odaklı çalışmaların verimsiz olması açılarından olumsuz görmektedirler. Branş öğretmenlerinin öğrencilerin seviyelerine yönelik içerik ve materyal hazırlamada zorlanmalarını daha önce böyle bir deneyim yaşamamaları ile ilgili

olduğu düşünülmektedir. Numanoglu ve Bayır'ın (2009) çalışmasında deneyim sahibi olmanın eğitimcilerin öz yeterliği inançlarını ve sınıf içi uygulamalarını etkilediğini ifade etmiştir. Çetin ve Çetin (2000) yaptığı çalışmada sınıf öğretmeni olarak atanan branş öğretmenlerinin öğretim faaliyeti, öğrenci, okul idaresi ile ilgili temalarda farklı sorunlar yaşadıkları görülmüştür. Öğretmenlerin sıklıkla yaşadıkları sınıf yönetimi sorunu yönetilemeyen davranışlarla ortaya çıkmaktadır. Seylan (2006) öğretmenlerin sınıf ortamında sorunlu davranışları kontrol etmeleri için iletişim becerilerini etkili kullanmaları gerektiğini ifade etmiştir. Branş öğretmenlerinin bu yaş grubu ile geçireceği birkaç öğretim sürecinden sonra deneyim kazanacağı ve yaşadığı sorunların azalacağı düşünülmektedir. Araştırma kapsamında elde edilen bulgulara göre ders süresinin az olması ve öğrencilerin kendini ifade etmesinin yetersiz olması branş öğretmenlerince belirtilen önemli sorunlardandır. Kırmızı ve Akkaya (2009) sınıf öğretmenlerine yönelik yaptığı çalışmada kalabalık sınıfların öğrenme-öğretme sürecinde kullanılan etkinlikleri zaman yönetimi bakımından olumsuz etkilediğini belirtmiştir. Öğrenci mevcutları, öğrencilerin yaşları, öğrenme ihtiyaçları düşünüldüğünde ilkokullarda etkili öğretim süreci için zaman yönetiminin önemli olduğu söylenebilir. Zimmerman (2002) öğrenmenin başladığı ilk yıllarında öğretmenlerin ulaşılması gereken hedefleri belirlemesi ve belirlenen hedeflere ulaşmak için zamanı doğru kullanmasını önermiştir. Araştırma bulgularında branş öğretmenlerinin konuyu öğretememe kaygısının sıklıkla yaşadıkları tespit edilmiştir. Saban, Korkmaz ve Akbaşı'ya (2004) göre öğretmenler mesleklerini ifade ederken farklı zamanlarda farklı noktalara odaklanarak kaygı yaşayabilirler. Bu kaygıları ben merkezli kaygılar, görev merkezli kaygılar ve öğrenci merkezli kaygılardır. Araştırma kapsamında öğretmenlerin "Öğretim konusunda kendi branşıma özgü yeni materyalleri, teknikleri ve fikirleri nasıl uygulayabilirim? Öğrencilerin kolay ve kalıcı öğrenmesi için neler yapmalıyım?" odağında kaygılarının olduğu söylenebilir. Bu durumda öğretmenlerin görev merkezli ve öğrenci merkezli kaygılar yaşadıkları söylenebilir.

Herhangi bir özellik belirtmeksizin tüm sınıflarda öğrencilerin gelişimi sınıf yönetimi ve öğretmen davranışlarıyla ilgili olduğu söylenebilir (Wang, Haertel ve Walberg, 1993; Fidler, 2002; Marzano ve Marzano, 2003). Etkili bir sınıf yönetimi uygulaması öğrencilerin verimli öğrenmesine imkan tanıyacağı gibi problem davranışların azalmasını da sağlayacaktır. Sınıflarında özel eğitim ihtiyacı bulunan öğretmenlerin özel öğrencileri tanımaları, onlar için öğretim sürecini düzenlemeleri önemli görülmektedir (Sucuoğlu, Akalın ve Sazak-Pınar, 2009). Mesleki yeterlilik düzeyi yüksek olan öğretmenlerin özel gereksinimli öğrencilerin özelliklerini tanımalı, sınıfın fiziksel düzenini, öğretim tasarımı, materyallerini öğrencilerin özelliklerine göre uyarlamalı, olumlu davranışları fark ederek teşvik etmeli, olumsuzları önlemeli ve gerekli durumlarda yaşantılara dayalı öğrenmeyi kullanmalıdır (Emmer, Evertson ve Worsham, 2003). Branş öğretmenlerinin ders sayıları ve sürelerinin yetersiz olmasında dolayı özel gereksinimli öğrencileri yeterince tanıyamamakta ve bu durumu mesleki kaygı olarak yaşamakta olduğu söylenebilir. Buna bağlı olarak branş öğretmenlerinin kendi dersleri dışında da özel gereksinimli öğrencilerle iletişim kurması, sınıf öğretmenleri ile işbirliğinde olmaları önerilebilir.

Branş öğretmenleri ilkokullarda ödev sürecinin yeterli nitelikte olmadığını ifade etmişlerdir. Akbaba ve Tüzemen (2015) yaptığı çalışmada ilkokul çağındaki öğrencilere verilen ödevlerle ilgili yaşanan sıkıntının; ilgisizlik, öğrencilerin araç, gereç ve kaynaklara ulaşmaması, öğrencilerin özensiz ödev yapmaları olarak sıralanmıştır. Bu çalışmada ise öğrencilerin ödevleri anlayamamaları ve özensiz yapmaları olarak belirtilebilir. Bu durumda öğrencilerin bu derslerle ilk defa karşılaşmaları, derslerin içeriğini ve yöntemini anlayamamış olmalarından dolayı bu sorunların yaşandığı söylenebilir. Bu kapsamda branş öğretmenlerin öğrencilere daha basit cümlelerle içeriği paylaşması, süreçte sık tekrarlar yapmaları ve aileleri ile iletişime geçmeleri önerilebilir.

Branş öğretmenleri ilkokulda daha nitelikli çalışmalar yapılması amacıyla; sınıf öğretmenleri ile branş öğretmenleri işbirliğinde derslerin birlikte kurgulanması, ilkokulda farklı disiplinler arası çalışmalar yaparak öğrencilerin çok boyutlu öğrenmelerinin desteklenmesi ve ilkokullarda öğrencilerin ilgi seviyelerine uygun olarak seçimli beceri dersi uygulamaları yapılmasını önermişlerdir. Sabancı ve Şahin (2006) yaptığı çalışmada farklı branşlardan öğretmenlerin meslektaşlarının deneyimlerinden yararlanma, veli ile ilişkiler konularında kendilerini yeterli gördüklerini belirtmiştir. Öğrenme sürecinin farklı etkinliklerle zenginleştirilmesi önerilmiştir. Sınıf öğretmenlerinin iletişim becerisi öğrencilerle olduğu kadar meslektaşları ile de güçlü olması önemlidir. Öğrencilerin çok boyutlu gelişimi için öğretmenler arasındaki diyalog gereklidir. Araştırma bulguları arasında yer alan sınıf öğretmenlerin istişareye kapalı olması öğretmenin iletişim becerisi ile ilgili bir durumdur ve kişisel özelliklere bağlı olduğu söylenebilir. Erdem ve Okul'a (2015) göre sınıf öğretmenlerinin iletişim becerileri öğretmenlerin kıdemine, eğitim durumuna, okuttuğu sınıfa ve görev yaptığı okuldaki hizmet süresine göre değişmemektedir. Bu nedenle öğretmenler arasında var olan iletişim bağları güçlendirilerek öğrencilerin gelişimi için işbirliği

çalışmalarının artırılması önerilmektedir. Sadece 9 branş öğretmenin görüşleri ile sınırlı olan bu araştırmada; araştırma sorularının başka öğretmen grupları ile yapılarak araştırma bulgularına bakılması önerilmektedir. İlkokulda çalışan branş öğretmenlerinin ihtiyaç hissettikleri eğitim programı, öğretim tasarımı, ilke ve yöntemler konusunda mesleki eğitimler planlanmalıdır.

Kaynakça

- Akbaba, A. ve Tüzemen, M. (2015). İlkokul 1. 2 ve 3. sınıflarda ödev vermenin pedagojik boyutunun ilgili öğretmen görüşlerine göre değerlendirilmesi. *International Journal of Social Science*, 32, 119-138.
- Akkoyunlu, B. ve Orhan, F. (2003). Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi (BÖTE) bölümü öğrencilerinin bilgisayar kullanma öz yeterlik inancı ile demografik özellikleri arasındaki ilişki. *The Turkish Online Journal of Educational Technology*, 2(3), 1-11.
- Alkan, C. (1998). *Eğitim teknolojisi*. Anı Yayıncılık.
- Aşkar, P. ve Umay, A. (2001). İlköğretim matematik öğretmenliği öğrencilerinin bilgisayarla ilgili özyeterlilik algısı. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 21, 1-8.
- Büyüköztürk, Ş. (2015). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. Pegem Akademi Yayınları.
- Çetin F. ve Çetin, Ş. (2000). İlköğretim okullarına sınıf öğretmeni olarak atanan branş öğretmenlerinin meslekle ilgili sorunları. *Milli Eğitim Dergisi*, https://dhgm.meb.gov.tr/yayimlar/dergiler/Milli_Egitim_Dergisi/145/cetin.htm adresinden erişilmiştir.
- Demirel, Ö. (2006). *Öğretimde planlama ve değerlendirme: Öğretme sanatı*. PegemA Yayıncılık.
- Ekşi, N. (2006). Bilgisayar teknolojisinde öğretmen yeterlilikleri. *İlköğretim Eğitimci Dergisi*, 2, 8-10
- Emmer, E. T., Evertson, C. M., & Worsham, M. E. (2003). *Classroom management for secondary teachers* (6th ed.). Allyn & Bacon.
- Erdem, A. R. ve Okul, Ö. (2015). Sınıf Öğretmenlerinin Öğrencilerle İletişim Becerileri. *Çağdaş Yönetim Bilimleri Dergisi*, 1(1), 1-8.
- Fidler, P. (2002). The relationship between teacher instructional techniques and characteristics and student achievement in reduced size classes. Retrieved from <http://www.classsizematters.org/wpcontent/uploads/2012/11/CSR-TCH-2002.pdf>
- Kırmızı, F. S. & Akkaya, N. (2009). Türkçe öğretimi programında yaşanan sorunlara ilişkin öğretmen görüşleri. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 25 (1), 42-54.
- Lunenberg, M. (2002). Designing a curriculum for teacher educators. *European Journal of Teacher Education*, 2(3), 264-277.
- Marzano, R. J., & Marzano, J. S. (2003). The key to classroom management. *Educational Leadership*, 61(1), 6- 17.
- Numanoğlu, G. ve Bayır, Ş. (2009). Bilgisayar öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleği genel yeterliklerine ilişkin görüşleri. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 10(1), 197-212.
- Saban, A., Korkmaz, İ. ve Akbaşı, S. (2004). Öğretmen adaylarının mesleki kaygıları. *Eğitim Araştırmaları*, 5(17), 198 – 209.
- Sabancı, A. ve Şahin, A. (2006). Farklı branşlardan atanan ilköğretim okulu sınıf öğretmenlerinin yeterlik düzeyleri. *Educational Administration: Theory and Practice*, 48, 531-556.
- Senemoğlu, N. (2008). Sınıf öğretmeni bilgiyi aktaran kişi değil, bilgiye ulaşma yollarını öğreten kişidir. https://www.nuraysenemoglu.com/FileUpload/bs678778/File/sinif_ogretmeni_bilgiyi_aktaran_kisi_deg_il_bilgiye_ulasma_yollarini_ogreten_kisidir.pdf adresinden alınmıştır.
- Seylan, G. (2006). *İşlevsel sözel iletişim becerisi kazandırmanın zarar verme davranışlarını azaltmaya etkisi* (Yüksek Lisans Tezi). Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Sönmez, V. (2003). *Eğitimin tarihsel temelleri. öğretmenlik mesleğine giriş*. Anı Yayıncılık
- Sucuoğlu, B., Akalın, S., Sazak-Pınar, E., & Güner, N. (2008, November). Assessing classroom management of the inclusive classrooms. Teacher education and special education in changing times: Personnel preparation and classroom intervention. *Paper presented at the meeting of the TED Conference*, Dallas, USA.
- Sünbül, A. M. (2001). Bir meslek olarak öğretmenlik: *Öğretmenlik mesleğine giriş*. Ö. Demirel, Ö. ve Z. Kaya (Edts.). PEGEMA Yayıncılık.

- Tok, H. ve Bozkurt A. (2010). Sınıf öğretmenlerinin 1. 2. 3. sınıflar için ayrı, 4., 5. sınıflar için ayrı yetiştirilmesi konusunda sınıf öğretmenlerinin görüşlerinin değerlendirilmesi. *Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 9(3), 759-778.
- Tschannen-Moran, M. ve Woolfolk Hoy, A. (2001). Teacher efficacy: capturing an elusive construct. *Teaching and Teacher Education*, 17, 783–805.
- Turan, M., Ayyıldız, A., Geçim, E., Güneş, M., Tekgül, E., Sağlayan, M., Alpaltun, K., Turan, N. ve Doğan B. (Mayıs, 2014). Toplum gözüyle sınıf öğretmenliği. 13. *Ulusal Sınıf Öğretmenliği Eğitimi Sempozyumu (USOS) sözlü bildiri*, Kütahya.
- Wang, M. C., Haertel, G. D., & Walberg, H. J. (1993). Toward a knowledge base for school learning. *Review of Educational Research*, 63(3), 249–294.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2013). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri* (9.Genişletilmiş Baskı). Seçkin Yayıncılık.
- Zimmerman, B. J. (2002). *Achieving self-regulation: The trial and triumph of adolescence*. In F. Pajares & T. Urdan (Eds.), *Academic Motivation of Adolescents* Greenwich, CT: Information Age.